

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний авіаційний університет

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор

В. Ісаєнко

Система менеджменту якості

ПОЛОЖЕННЯ
про освітні програми
Національного авіаційного університету

СМЯ НАУ П 06.30(13) – 01 – 2020

ПОГОДЖЕНО

Радою з якості НАУ

протокол № 2 від 28.04.2020 р.

УВЕДЕНО В ДІЮ

наказом ректора

від «07» 05 2020 р. № 148/од

КИЇВ

(Ф 03.02 – 31)

УЗГОДЖЕННЯ:

	Підпис	Прізвище	Посада	Дата
Розробник		О. Білоус	Директор Департаменту забезпечення якості освіти	
Розробник		Л. Невара	Начальник навчально-методичого відділу	
Розробник		А. Гай	Начальник відділу ліцензування та акредитації	
Розробник		Т. Гуменюк	Начальник відділу моніторингу якості вищої освіти	
Розробник		О. Безнос	Заступник начальника відділу моніторингу якості вищої освіти	
Розробник		О. Дзюба	Методист вищої категорії відділу ліцензування та акредитації	
Узгоджено		А. Гудманян	Проректор з навчальної роботи	
Узгоджено		В. Харченко	Проректор з наукової роботи	
Узгоджено		Н. Слободян	Начальник планово-фінансового відділу	
Узгоджено		О. Сізіков	Начальник відділу з запобігання та виявлення корупції	
Узгоджено		Я. Жовнірчик	Начальник відділу документообігу	
Узгоджено		М. Вакулік	Начальник відділу кадрів	
Узгоджено		Л. Прудивус	Начальник юридичного відділу	
Узгоджено		Т. Осипчук	Т.в.о. голови Студентської ради НАУ	

Рівень документа – 1

Плановий термін ревізії – 1 рік

Врахований примірник

	<p style="text-align: center;">Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 3 з 53	

ЗМІСТ

1.	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
1.1.	Нормативна база	4
1.2.	Регламент застосування	5
2.	ВИМОГИ ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	5
3.	МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРОЦЕДУРИ ВІДКРИТТЯ, РОЗРОБКИ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	7
3.1.	Відкриття освітньої програми	7
3.2.	Розробка та оформлення освітньої програми	9
4.	РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	18
4.1.	Оцінювання якості освітньої програми	19
4.2.	Моніторинг освітньої програми	19
4.3.	Перегляд освітньої програми	19
5.	ЗАКРИТТЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	24
6.	ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	25
ДОДАТОК 1. ОБГРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		26
ДОДАТОК 2. ФОРМА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ (ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ) ПРОГРАМИ (Ф 03.02 – 107)		33
ДОДАТОК 3. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ(НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)		40
ДОДАТОК 4. ВИСНОВОК КОМІСІЇ З РОЗГЛЯДУ ТА РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ (ДАЛІ-КОМІСІЇ) ЩОДО ВІДКРИТТЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		41
ДОДАТОК 5. РОЗРАХУНКОВИЙ КОНТИНГЕНТ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ НА ОДНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ КУРСІ		44
ДОДАТОК 6. ГЛОСАРІЙ		47

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 4 з 53	

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Нормативна база

Положення про освітні програми складено відповідно до нормативних документів:

- Закону України «Про освіту» від 05 вересня 2017 р. №2145-VIII із змінами;
- Закону України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 р. №1556-VII із змінами;
- Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 р. №848-VIII із змінами;
- Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти» від 18 грудня 2019 р. №392-IX;
- Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 р. № 2939-VI;
- Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. №1700-VII;
- Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», від 6 грудня 2019 р. № 361-IX;
- Постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. №261 із змінами;
- Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» від 30 грудня 2015 р. №1187 із змінами;
- Постанови Кабінету Міністрів України «Про розподіл видатків державного бюджету між закладами вищої освіти на основі показників їх освітньої наукової та міжнародної діяльності», від 24 грудня 2019 р. №1146;
- Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання запровадження індикативної собівартості» від 3 березня 2020 р. №191;
- Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. №977;
- Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 р. №600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 01 жовтня 2019 р. №1254);
- Методичних рекомендацій для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми, затверджених рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти протокол від 29 серпня 2019 р. №9;
- Рекомендацій для експертів Національного агентства стосовно акредитації освітніх програм третього рівня вищої освіти (додаток до «Методичних рекомендацій для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми»);
- Листа Міністерства освіти і науки України від 28 квітня 2017р. №1/9-239;
- Листа Міністерства освіти і науки України від 05 червня 2018 №1/9-377 «Щодо надання роз'яснень стосовно освітніх програм»;
- Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (14-15.05.2015 р., ESG 2015);
- Порадника щодо заповнення відомостей самооцінювання освітньої програми (для закладів вищої освіти), затвердженим рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, протокол від 29.08.2019 р. №9;

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 5 з 53	

- Бюджетного Кодексу України, зі змінами, від 8 липня 2010 року № 2456-VI;
- Антикорупційної програми Національного авіаційного університету від 14 січня 2020 р.;
- Положення про систему забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності Національного авіаційного університету, протокол Вченої ради №8 від 29 листопада 2018 р.;
- Положення про Раду з якості Національного авіаційного університету, наказ ректора від 06 лютого 2020 р. №035/од;
- Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, наказ ректора від 09 липня 2019 р. №336/од;
- Положення про гаранта освітньої програми, наказ ректора від 18 березня 2020 р. №118/од;
- Методичні рекомендації щодо розробки, структури та змісту навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавр та магістр у Національному авіаційному університеті, наказ ректора від 26 лютого 2019 р. №091/од;
- Методичні рекомендації щодо вільного вибору студентами навчальних дисциплін, розпорядження проректора з навчальної та методичної роботи від 28 березня 2016 р. №28/роз.

1.2. Регламент застосування

Положення регулює організаційні та процедурні питання розроблення, відкриття, перегляду та закриття освітніх програм.

Метою Положення є вдосконалення організації розроблення, впровадження та реалізації освітніх програм (далі - ОП), вдосконалення та розвиток системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Національному авіаційному університеті (далі – НАУ чи Університет).

Вимоги цього Положення є обов'язковими для всіх структурних підрозділів НАУ.

2. ВИМОГИ ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Вимоги до освітньої програми визначаються стандартами вищої освіти та професійними стандартами, а також внутрішніми стандартами університету, які відображають місію, візію та цінності НАУ.

Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- перелік компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- вимоги професійних стандартів (у разі їхньої наявності).

Професійні стандарти визначають вимоги до кваліфікаційних та спеціальних знань працівників, їх завдань, обов'язків та спеціалізацій. Професійні стандарти є основою для присвоєння професійних кваліфікацій. Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів (за наявності), якщо інше не передбачено законодавством.

Стандарти вищої освіти спеціальностей, необхідних для доступу до професій, для яких запроваджене додаткове регулювання, можуть містити додаткові вимоги до структури освітньої програми, змісту освіти, організації освітнього процесу та атестації випускників. Нормативний

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 6 з 53	

зміст підготовки здобувачів вищої освіти для відповідних освітніх програм (далі – освітні програми (ОП)) формується у термінах програмних результатів навчання.

Згідно Закону України «Про вищу освіту» (стаття 5) підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими та науковими програмами на рівнях вищої освіти, наведених в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Рівні, ступені освіти та обсяги освітніх програм

Рівень освіти	Ступінь освіти	Освітня програма	Обсяг ОП, кредитів ЄКТС
Початковий	Молодший бакалавр	освітньо-професійна	90-120
Перший	Бакалавр	освітньо-професійна	180-240
Другий	Магістр	освітньо-професійна	90-120
		освітньо-наукова	120
Третій	Доктор філософії (PhD) (перший науковий ступінь) на основі ступеня магістра	освітньо-наукова	30-60
Науковий	Доктор наук (другий науковий ступінь) на основі ступеня доктора філософії	–	–

Обсяг практичної підготовки в освітньо-професійній програмі має бути не менше 3 відсотків від загального обсягу освітньої програми.

Освітньо-наукова програма обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

На другому (магістерському) та третьому (доктор філософії) рівнях вищої освіти можуть створюватися міждисциплінарні та міжвузівські (у тому числі спільно із закордонними закладами вищої освіти) освітні програми, якщо це не суперечить відповідним стандартам вищої освіти.

На третьому рівні вищої освіти можуть створюватись міжгалузеві освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії.

Освітні програми використовується під час: внутрішнього забезпечення якості; міжнародного визнання; академічної мобільності; подвійних та спільних дипломів; міжуніверситетської співпраці.

Національний авіаційний університет у межах ліцензованих спеціальностей може запроваджувати освітньо-професійні та освітньо-наукові програми відповідно до вимог стандартів вищої освіти та професійних стандартів.

Відповідно до чинного законодавства Університет:

- може встановлювати додаткові вимоги до компетентностей, результатів навчання та форм атестації при розробленні освітніх програм з метою забезпечення задоволення потреби здобувачів;

- має право використовувати інші формулювання спеціальних (фахових) компетентностей і результатів навчання, забезпечуючи при цьому охоплення всіх вимог стандарту вищої освіти у відповідній освітній програмі.

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 7 з 53	

3. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРОЦЕДУРИ ВІДКРИТТЯ, РОЗРОБКИ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Перед початком роботи з розробки освітньої програми необхідно визначитися:

- чи є потреба на регіональному та державному рівнях у таких фахівцях (в такій програмі), чи забезпечить ця програма студентам пріоритет на ринку праці;
- чи існують необхідні ресурси для створення та реалізації програми у Національному авіаційному університеті;
- чи буде програма юридично визнаною в інших країнах.

3.1. Відкриття освітньої програми

З метою забезпечення відповідності змісту підготовки фахівців вимогам ринку праці (зовнішніх стейкхолдерів), сучасного виробництва, досягненням світової та національної науки, техніки та технологій, реалізації власних наукових шкіл та науково-технічних розробок, в межах стратегії розвитку та концепції інноваційного розвитку НАУ, Університет може запроваджувати ОП в межах ліцензованих спеціальностей.

Відкриття освітньої програми відбувається за умови дотримання наступних етапів:

- ініціювання відкриття освітньої програми на випусковій кафедрі чи декількох кафедр разом;
- обґрунтування доцільності запровадження освітньої програми та розробки проекту її опису;
- погодження відкриття освітньої програми із студентською радою факультету (інституту) або науковим товариством студентів, докторантів та молодих вчених та вченою радою факультету (інституту);
- погодження відкриття освітньої програми Радою з якості;
- затвердження її опису Вченою радою Університету.

Форми документів для обґрунтування запровадження та форма опису проекту освітньої програми подані у додатках 1, 2 до цього Положення.

3.1.1. Випускові кафедри ініціюють відкриття освітньої програми, визначають її гаранта та формують робочу групу з розробки опису програми. Відповідне рішення приймається на засіданні випускової кафедри.

3.1.2. Обґрунтування доцільності за провадження освітньої програми формується гарантом разом з робочою групою. Для обґрунтування необхідно:

- провести аналіз ринку освітніх послуг і ринку праці, на який орієнтована програма, щодо можливостей майбутнього працевлаштування здобувачів вищої освіти, вказати, які фактори вплинули на рішення відкриття освітньої програми (потреба компаній/підприємств у фахівцях конкретних професій, розширення можливостей надання освітніх послуг за спеціальністю, зміна умов ринку праці) тощо;
- розробити проект опису освітньої програми у відповідності до процедури та форми визначеної даним Положенням;
- організувати проведення семінару (круглого столу) зі стейкхолдерами, де обговорити актуальність, цілі та зміст опису освітньої програми;
- здійснити оцінку рівня забезпечення можливого освітнього процесу (відповідність групи забезпечення освітньої програми акредитаційним вимогам, описи навчальних дисциплін та інших видів навчальної діяльності обов'язкового компоненту освітньої

	<p style="text-align: center;">Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 8 з 53	

програми, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення освітнього процесу, описи баз практик, які планується залучати у процесі реалізації освітньої програми тощо);

- проаналізувати контингент здобувачів вищої освіти за даною (або спорідненою) спеціальністю (в різних закладах вищої освіти) за останні три роки та надати прогнозовані показники кількості абітурієнтів на найближчі три роки на освітній програмі, що відкривається;

- проаналізувати відповідність освітньої програми вимогам внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності в Університеті;

- розрахувати незбитковість освітньої програми (незбитковість освітньої програми розраховується гарантом освітньої програми разом з начальником планово-фінансового відділу, відповідно до методики наведеної у додатку 1). Звертаємо увагу, що перелік спеціальностей, які є пріоритетними для Університету та для яких будуть інші умови рентабельності затверджується Радою з якості щороку;

- вказати позитивні очікування для Університету від реалізації освітньої програми та визначитись з маркетинговою стратегією щодо забезпечення прогнозованих показників її ефективності.

3.1.3. Погодження відкриття освітньої програми вченою радою факультету (інституту), студентською радою факультету (інституту) або науковим товариством студентів, докторантів та молодих вчених проводиться гарантом освітньої програми.

Для погодження освітньої програми вченою радою факультету (інституту) гаранту освітньої програми необхідно надати:

- витяг з протоколу засідання кафедри з рішенням про відкриття освітньої програми, призначення гаранта та затвердження складу робочої групи;

- обґрунтування доцільності запровадження освітньої програми;

- рішення студентської ради факультету (наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених) щодо відкриття освітньої програми;

- погодження ліцензійного обсягу відділом ліцензування та акредитації (віза начальника відділу ліцензування та акредитації на обґрунтуванні освітньої програми);

- проєкт робочого навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти відповідного освітнього ступеня (для кожної форми навчання);

- листи-підтримки щодо відкриття освітньої програми потенційних замовників (зовнішніх стейкхолдерів), зацікавлених у підготовці здобувачів вищої освіти (не менше трьох потенційних підприємств-роботодавців з визначеною високою мірою впливу);

- описи навчальних дисциплін (обов'язкового компоненту) освітньої програми, дані про групу забезпечення освітньої програми (кадровий склад), матеріально-технічне та інформаційне забезпечення освітнього процесу, описи баз практик, які планується залучати у процесі реалізації освітньої програми, медіаконтенти популяризації освітньої програми.

З метою залучення зацікавлених сторін до розробки та реалізації освітньої програми **не пізніше ніж за один місяць до чергового засідання Ради з якості** проєкт опису освітньої програми розміщується на офіційному веб-сайті Університету в закладці «Забезпечення якості», а також на сайті факультету (інституту), кафедри, разом з публічним оголошенням щодо обговорення даного проєкту, в якому зазначається електронна адреса гаранта освітньої програми та терміни подачі пропозицій.

Після обговорення проєкту опису освітньої програми, розгляду обґрунтування можливостей та доцільності її відкриття, а також опрацьованих зауважень і пропозицій

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 9 з 53	

зацікавлених осіб вчена рада факультету (інституту) погоджує/не погоджує відкриття освітньої програми та її опис.

3.1.4. Погодження відкриття освітньої програми на загально-університетському рівні відбувається на Раді з якості. Для цього гарант освітньої програми за 2 тижні до планового пленарного засідання надає службову записку на ім'я голови Ради з якості про включення питання щодо відкриття освітньої програми та погодження її опису до порядку денного, а також на Комісію з розгляду та рекомендації щодо затвердження освітніх програм (далі – Комісія) Ради з якості Університету подає наступні документи:

- витяг з протоколу засідання кафедри щодо доцільності відкриття;
- обґрунтування можливостей та доцільності запровадження освітньої програми;
- проект опису освітньої програми (додаток 2);
- проект робочого навчального плану (за визначеною Університетом формою);
- описи навчальних дисциплін обов'язкового компоненту освітньої програми (додаток 3);
- витяг з протоколу студентської ради факультету (або наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених) щодо відкриття освітньої програми;
- витяг з протоколу засідання вченої ради факультету (інституту) щодо доцільності провадження освітньої програми за зазначеною спеціальністю;
- листи-підтримки потенційних замовників (зовнішніх стейкхолдерів) щодо відкриття освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти та пропозиції, зауваження до проекту опису освітньої програми (публічне обговорення);
- описи підприємств (організацій, установ), які можуть виступати базами для проходження практики здобувачів;
- записка про публічне обговорення пропозицій та зауважень щодо розробки проекту опису і подальшої реалізації освітньої програми.

Комісія розглядає надані документи на відповідність встановленим вимогам, місії та цінностям НАУ, Стратегії розвитку університету та Концепції інноваційного розвитку. На підставі зроблених висновків формує рекомендації щодо підтримання або відхилення пропозиції щодо відкриття освітньої програми та проект погодження її опису.

Висновок Комісії (додаток 4) та пакет документів виносяться на чергове засідання Ради з якості, на яке запрошується гарант освітньої програми. Рішення Ради приймається з урахуванням рекомендацій Комісії.

У разі позитивного рішення щодо відкриття освітньої програми секретарем Ради з якості надається витяг з протоколу засідання, який, у свою чергу, передається до Вченої ради Університету.

3.1.5. Рішення щодо відкриття освітньої програми та затвердження її опису ухвалюється Вченою радою Університету на підставі рішення Ради з якості (витягу з протоколу засідання) та вводиться в дію наказом ректора.

3.2. Розробка та оформлення освітньої програми

Опис освітньої програми формують гарант та робоча група за участі стейкхолдерів відповідно до стандарту вищої освіти зі спеціальності (або проекту стандарту, в разі відсутності затвердженого стандарту) та професійного стандарту (в разі його наявності).

Проект опису освітньої програми укладається відповідно до форми (Ф 03.02-107) «Освітня програма» мовою викладання (українською, англійською).

Освітня програма повинна мати чітку структуру у контексті загального часу навчання, зокрема за семестрами, роками навчання, а також змістовно в разі наявної системи поділу

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 10 з 53	

освітніх компонентів на змістовні блоки). Зміст та структура освітньої програми обговорюється на засіданні кафедри або на семінарі (круглому столі) кафедри з внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами (факт обговорення обов'язково фіксується документально).

Зміст освітньої програми обговорюється на засіданні кафедри або на методичному семінарі кафедри разом з внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами (факт обговорення обов'язково фіксується документально).

Освітня програма має таку структуру:

- титульний аркуш;
- лист погодження;
- передмова;
- профіль освітньої програми;
- перелік компонент освітньої програми та їх логічна послідовність;
- форма атестації здобувачів вищої освіти;
- матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми;
- матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми.

Титульний аркуш

При заповненні титульного аркушу освітньої програми потрібно вказати повну назву освітньої програми (найменування спеціальності (спеціалізації за наявності)).

При проектуванні назви освітньої програми потрібно врахувати, що формулювання повинно мати ознаки (ключові слова) назви відповідної спеціальності (спеціалізації) та можливий її повний збіг з назвою в інших ЗВО.

У назві освітньої програми також можуть зазначатись:

- назва типу програми за Міжнародною стандартною класифікацією освіти;
- назви професій та професійних назв робіт за Національним класифікатором України «Класифікатор професій ДК 003:2010» або нових професій, які систематично пропонуються в оголошеннях роботодавців, чи за існування інших переконливих доказів існування нових професій, що будуть користуватися попитом у майбутньому і для яких здійснюватиметься підготовка здобувачів освіти в межах цієї освітньої програми (якщо освітня програма спрямована на підготовку фахівців з присвоєнням відповідних професійних кваліфікацій);
- назви ключових спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, які відображені в стандарті (проекті стандарту) вищої освіти і є характерними саме для цієї освітньої програми, форми здобуття освіти, року набору тощо.

У дужках може зазначатись власна назва освітньої програми. Необхідно уникати конфлікту назв, зокрема не використовувати повністю або частково назви інших галузей освіти та спеціальностей (включаючи застарілі назви спеціальностей).

Не допускається використання однакових чи майже однакових назв освітніх програм за різними спеціальностями.

На титульному аркуші також вказуються:

- відповідність освітньої програми рівню вищої освіти (перший/другий/третій);
- шифр та найменування спеціальності та галузі знань відповідно до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 року № 266 зі змінами.

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 11 з 53	

Лист погодження

При заповненні листа погодження освітньої програми потрібно вказати:

- назва та реквізити стандарту, відповідно до якого було розроблено освітню програму. За відсутності затвердженого стандарту зазначається, що програма діє тимчасово до введення стандарту вищої освіти;
- номер та дата засідання кафедри з підписом завідувача випускової кафедри;
- номер та дата протоколу засідання студентської ради факультету (інституту) з підписом голови;
- номер та дата протоколу вченої ради факультету (інституту) з підписом декана (директора);
- номер та дата протоколу Ради з якості університету з підписом голови.

Передмова

При заповненні передмови надати інформацію про гаранта освітньої програми (керівника робочої групи) і членів робочої групи, вказавши науковий ступінь, вчене звання, посаду за основним місцем роботи та посаду в НАУ (якщо це має місце у форматі сумісництва). До членів робочої групи з розробки опису освітньої програми обов'язково включаються на правах партнерів зовнішні стейкхолдери (роботодавці). Зовнішніми стейкхолдерами надаються відгуки-пропозиції щодо запровадження освітньої програми, які докладаються до опису освітньої програми з підписом стейкхолдера завіреного печаткою на основному місці роботи.

Вимоги до гаранта освітньої програми наведені у «Положенні про гаранта освітньої програми Національного авіаційного університету», затвердженого в установленому порядку та введеного в дію наказом ректора.

Профіль освітньої програми

Профіль ОП є коротким (обсягом до 2 сторінок), його основне призначення – виразити найбільш суттєву інформацію про освітню програму. Він визначає місце ОП на академічній карті, або в тематиці наукових досліджень.

Профіль програми визначає предметну область, до якої належить дана ОП, її рівень (перший, другий, третій цикли) та специфічні особливості даної програми, які відрізняють її від інших подібних програм.

Профіль освітньої програми може бути самодостатнім документом (в інформаційному пакеті Університету), або частиною Додатку до диплома (пункт 4.2), який формується за представленою нижче структурою.

Загальна інформація:

- повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу.

Вказується назва закладу вищої освіти та повна назва факультету (інституту), в якому реалізується освітня програма.

- ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу.

Вказується ступінь вищої освіти та повна назва кваліфікації мовою оригіналу, які присуджуються в разі успішного завершення даної освітньої програми.

- офіційна назва освітньої програми.

Вказується назва освітньої програми та спеціалізація (в разі наявності).

- тип диплому та обсяг освітньої програми.

Вказується тип диплому – одиничний, подвійний, спільний. Обсяг вказується в кредитах ЄКТС, термін навчання – в роках.

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 12 з 53	

Приклад: Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці.

– акредитаційна інституція (заповнюється у разі наявності акредитації освітньої програми).

Вказується назва акредитаційної інституції Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (Національне агентство), українські агенції, що акредитовані Національним агентством, Державна акредитаційна комісія України чи іноземне акредитаційне агентство, яке включено до чинного переліку, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України).

– період акредитації.

Вказується період акредитації освітньої програми (спеціальності) (термін дії сертифікату). Також вказується первинна акредитація/чергова акредитація.

– цикл/рівень.

Вказуються рівні відповідності. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій України (далі – НРК України). Другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає восьмому кваліфікаційному рівню НРК України. Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень відповідає дев'ятому кваліфікаційному рівню НРК України.

– передумови.

Значаються вимоги до попередньої освіти. За необхідності - обмеження переходу на дану освітню програму.

Приклад: Наявність ступеня бакалавра.

– форма навчання.

Вказується форма навчання інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); дуальна чи їхнє поєднання.

– мова(и) викладання.

Вказується мова навчання – «українська», «іноземна».

– інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми.

Інформація надається на офіційних сайтах університету, факультету (інституту).

Цілі освітньої програми

Формулювання цілей освітньої програми має відповідати на такі питання:

- в чому полягають особливості (унікальність) цієї програми та як вони визначаються її цілями;
- як цілі освітньої програми відповідають місії, візії та цінностям Університету;
- як для забезпечення конкурентоспроможності випускника враховано тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, запити роботодавців;
- як враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм;
- як враховано галузевий та регіональний контекст.

Ціль освітньої програми потрібно визначати з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін (стейкхолдерів). В разі, якщо вони різняться, приймається компромісне рішення щодо визначення цілі. Всі пропозиції та потреби стейкхолдерів повинні бути задокументовані під час проектування або перегляду освітньої програми (протоколи, рішення, результати моніторингу тощо).

Ціль освітньої програми, що передбачає підготовку фахівців у сфері «регульованих професій», повинна бути більш уніфікованою, ніж для програми з гуманітарним та соціальним напрямом.

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 13 з 53	

Характеристика освітньої програми

Предметна область (об'єкт діяльності, теоретичний зміст).

Вказується конкретна предметна область освітньої програми.

Орієнтація освітньої програми.

Відповідно до Міжнародної стандартної класифікації освіти освітня програма може мати академічну або прикладну орієнтацію.

Профіль освітньої програми та спеціалізації (в разі наявності).

Зазначаються загальна/спеціальна освіта в галузі, теоретичний зміст в предметній області/спеціальності та ключові слова.

Особливості освітньої програми.

У даному розділі можуть бути зазначені вимоги до міжнародної мобільності; обов'язкових виробничих практик тощо; відмінності та подібності освітньої програми та аналогічних вітчизняних, іноземних програм; відповідність результатів навчання за освітньою програмою результатам навчання, запропонованим стандартом вищої освіти (за наявності). Також вказується умотивованість розбіжностей у результатах навчання, сформульованих в освітній програмі, результатам навчання, запропонованим стандартом вищої освіти; відповідність результатів навчання вимогам, які визначені в Національній рамці кваліфікацій України.

Приклад: обов'язковий семестр міжнародної мобільності; реалізується англійською мовою; вимагає спеціальної практики тощо.

Також можуть вказуватися узгодженість даної освітньої програми із програмами інших країн, експериментальний характер освітньої програми та інші особливості в рамках Закону України «Про вищу освіту» в контексті академічної мобільності.

Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання

Придатність до працевлаштування.

Коротко вказуються види діяльності, професійні назви робіт відповідно до Класифікатора професій ДК 003:2010.

Подальше навчання.

Вказуються можливості щодо продовження навчання на наступному рівні вищої освіти.

Приклад: Для освітнього ступеня бакалавр – продовження навчання здобувачів вищої освіти для отримання освітнього ступеня магістр. Для освітнього ступеня магістр – продовження навчання здобувачів вищої освіти для отримання першого наукового ступеня доктора філософії.

Викладання та оцінювання

Викладання та навчання (методи, методики, технології, інструменти та обладнання).

Коротко (до 3-х рядків) описуються основні підходи, методи та технології, які використовуються в освітній програмі. При формуванні методів викладання необхідно дотримуватись принципів студентоцентризму та академічної свободи. Обрані підходи викладання повинні сприяти досягненню цілей та програмних результатів навчання, вказаних у освітній програмі.

Приклад: студентоцентрований підхід у навчанні, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, комбінація лекцій, лабораторних, практичних занять із розв'язанням ситуаційних завдань та з використанням кейс-методів, ділових ігор, міждисциплінарних тренінгів, що розвивають комунікативні та лідерські навички й уміння працювати в команді, виконання проектів, дослідницькі лабораторні роботи, тестування на

	<p style="text-align: center;">Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 14 з 53	

паперовому/електронному носію, підготовка бакалаврської або магістерської кваліфікаційної роботи.

Оцінювання.

Вказуються форми (методи) оцінювання. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти повинні бути чіткими, зрозумілими, давати можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому. В процесі реалізації освітньої програми форми контрольних заходів та критерії оцінювання мають оприлюднюватися заздалегідь.

Приклад: екзамени, практика, есе, презентації, поточний контроль, практичні та семінарські заняття, проектна робота, кваліфікаційний екзамен, захист бакалаврської, магістерської роботи, тощо.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність.

Визначається шляхом конкретизації інтегральної компетентності відповідного стандарту вищої освіти в контексті особливостей даної освітньої програми.

Загальні компетентності (ЗК).

Перелік загальних компетентностей освітньої програми визначається стандартом вищої освіти спеціальності і є обов'язковим та обираються додаткові з переліку загальних компетентностей проєкту Тюнінг із урахуванням особливостей конкретної освітньої програми та стратегічно-концептуальних аспектів розвитку Університету;

Фахові компетентності (ФК).

Фахові компетентності визначаються з урахуванням рівнів Національної рамки кваліфікацій України (знання, уміння, комунікація, автономія і відповідальність).

Перелік фахових компетентностей, затверджений стандартом вищої освіти спеціальності є обов'язковим для освітньої програми в межах даної спеціальності, до якого додаються компетентності визначені розробниками, що забезпечує профільність та унікальність освітньої програми.

У разі відсутності затвердженого стандарту вищої освіти інформацію щодо переліку фахових компетентностей рекомендовано використовувати з проєкту стандарту вищої освіти спеціальності та НРК України.

Програмні результати навчання

Програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності. Стандарт визначає нормативний зміст підготовки – від 15 до 20 узагальнених результатів навчання, які корелюються з програмними компетентностями.

Програмні результати навчання, визначені закладом вищої освіти, рекомендовано класифікувати за такими категоріями: «Знання та розуміння», «Застосування знань та розуміння».

Основні вимоги до формування програмних результатів навчання:

- повинні забезпечуватися обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами;
- повинні визначатися з урахуванням пропозицій та потреб зацікавлених сторін (роботодавців та здобувачів вищої освіти);
- повинні враховувати галузевий та регіональний контекст;

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 15 з 53	

– досягнення програмних результатів навчання мають чітко відповідати загальним компетентностям, передбаченим стандартами вищої освіти спеціальності та забезпечуватися дисциплінами гуманітарного, соціального спрямування тощо.

– у разі відсутності стандартів вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати НРК України для відповідного кваліфікаційного рівня.

Для освітніх програм третього рівня вищої освіти при формуванні програмних результатів навчання враховуються вимоги стандартів вищої освіти спеціальності (за наявності) та вимоги дев'ятого рівня НРК України, в яких визначено, що особа із ступенем доктора філософії повинна мати «здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики».

Освітня програма повинна забезпечити комплексні знання релевантної наукової літератури за спеціальністю, а дисертаційне дослідження повинне включати наукову новизну.

При вузькоспеціалізованій підготовці на третьому освітньо-науковому рівні допускається забезпечення результатів навчання через надання доступу до дисциплін вільного вибору, зокрема через партнерські угоди з іншими закладами вищої освіти чи науковими установами, стажування або спеціалізовані курси (зарахування кредитів ЄКТС, опанованих в інших установах організаціях), однак не більше 25% обсягу освітньої програми.

Вирішення питання щодо модуляризації освітньої програми

Модуль – навчальний компонент (навчальна дисципліна) освітньої програми, у якій кожний такий компонент містить однакову або кратну кількість кредитів ЄКТС. У різних країнах, освітніх документах модуль може означати компонент освітньої програми, курс, навчальну дисципліну, групу навчальних дисциплін.

Модуляризація – підхід до побудови освітньої програми, при якому її компоненти (курси/навчальні дисципліни) мають однаковий або кратний вимір.

За проектом «Tuning» та Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою рекомендовано такі варіанти кредитних вимірів: 5-10-15 або 6-9-12-15.

В модульній системі кожній одиниці курсу може відповідати різна кількість кредитів, проте загальна кількість кредитів за повний навчальний рік має складати 60. В модульній системі курсовим одиницям/модулям призначається фіксована кількість кредитів, наприклад, 5, або кратне п'яти число.

Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення

Вказується кадрове забезпечення, що відповідає вимогам чинного законодавства; можливість участі закордонних фахівців; залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу за даною освітньою програмою (залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців тощо).

При формуванні кадрового складу для якісної реалізації освітньої програми необхідно врахувати кваліфікацію науково-педагогічних працівників, яка забезпечила б досягнення цілі та програмних результатів навчання.

Для якісної реалізації освітньої програми третього рівня необхідно забезпечити повноцінну освітню і наукову підготовку аспіранта. Зокрема, допускається призначення більше ніж одного наукового керівника (наприклад із закордону), якщо це можливо, та буде сприяти якості підготовки. Окрім того, науковий керівник повинен бути активним дослідником, мати публікації з теми, що і у аспіранта, результати його наукової роботи повинні публікуватися (або практично впроваджуватися) не рідше, ніж раз на два роки

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 16 з 53	

(одноосібно або в співавторстві). Не допускаються до наукового керівництва здобувачів вищої освіти особи, які були притягнуті до відповідальності за порушення академічної доброчесності.

Матеріально-технічне забезпечення

Вказуються специфічні характеристики матеріально-технічного, програмного забезпечення, які можуть гарантувати досягнення визначених освітньою програмою програмних результатів навчання та цілі програми.

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Вказуються специфіка інформаційного та навчально-методичного забезпечення, які можуть гарантувати досягнення визначених освітньою програмою цілі та програмних результатів навчання.

При проектуванні освітньо-наукових програм необхідно врахувати, що аспіранти повинні забезпечуватися можливістю проведення, апробації, обговорення проміжних результатів наукових досліджень відповідно до його тематики, зокрема проведення конференцій, презентацій, колоквиумів, семінарів, використання лабораторного обладнання тощо.

Академічна мобільність

Національна кредитна мобільність.

Вказуються укладені угоди із закладами вищої освіти України про академічну мобільність, подвійне дипломування тощо.

Міжнародна кредитна мобільність.

Вказуються укладені угоди про міжнародну академічну мобільність.

Приклад: Еразмус+К1 (Еразмус+ є програма Європейського Союзу, що підтримує проекти, партнерства, заходи і мобільність у сфері освіти. Програма Еразмус+ за напрямком К1 – навчальна/академічна мобільність вищої освіти, яка має на меті сприяти міжнародній мобільності здобувачів вищої освіти, викладачів та працівників вищих навчальних закладів.

Роль Університету у забезпеченні академічної мобільності

Вказується організація індивідуальних можливостей академічної мобільності; укладені угоди про подвійне дипломування; укладені угоди із закордонними закладами вищої освіти, участь у міжнародних проектах, які передбачають навчання і стажування здобувачів вищої освіти.

Освітньо-науковою програмою третього (освітньо-наукового) рівня повинно передбачатись залучення здобувачів вищої освіти до міжнародної академічної спільноти, зокрема через виступи за кордоном на міжнародних конференціях за своєю тематикою, стажування за кордоном (щонайменше один раз), міжнародні публікації в академічних журналах результатів досліджень (бажано англійською мовою).

Навчання іноземних здобувачів вищої освіти

Вказуються умови та особливості освітньої програми в контексті навчання іноземних громадян (вся нормативна документація має бути доступною для іноземних громадян англійською мовою).

Перелік компонент освітньої програми

При заповненні Переліку компонент освітньої програми необхідно відобразити обов'язкові та рекомендовані компоненти вільного вибору освітньої програми (або посилання на каталог дисциплін вільного вибору з визначеним гарантом відсотковим співвідношенням для фахового каталогу). Потрібно вказати кількість кредитів, які заплановані на компоненту та форму підсумкового контролю.

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 17 з 53	

До компонент освітньої програми відносяться: навчальні дисципліни; курсові проекти (роботи); практики; кваліфікаційний екзамен; кваліфікаційна робота.

При формуванні змісту освітніх компонентів, рекомендовано передбачити наявність складових, що спрямовані на формування соціальних навичок (soft skills).

Структурно-логічна схема освітньої програми

При відображенні структурно-логічної схеми освітньої програми необхідно надати короткий опис логічної послідовності вивчення компонент освітньої програми. Рекомендується представляти у графічному вигляді.

Форма атестації здобувачів вищої освіти

Подається інформація про види (форми) підсумкової атестації та документи, які отримує випускник на основі її успішного проходження. Форми атестації вказують відповідно до затвердженого стандарту вищої освіти (за наявності). Університет має право вводити додаткові форми атестації здобувачів вищої освіти, що не передбачені стандартом.

Атестація здобувачів вищої освіти освітніх ступенів бакалавр та магістр може проводитися у вигляді Єдиного державного кваліфікаційного екзамену. Перелік спеціальностей, за якими проводиться єдиний державний кваліфікаційний екзамен для здобуття ступеня магістра, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 354 «Про затвердження переліку спеціальностей, за якими проводиться єдиний державний кваліфікаційний іспит для здобуття ступеня магістра».

Приклад: Атестація випускників освітньо-професійної програми проводиться у формі кваліфікаційного екзамену, захисту кваліфікаційної (дипломної) роботи та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому освітнього ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр ....

Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

При заповненні матриці необхідно:

- по горизонталі зазначаються коди обов'язкових компонент (ОК) та вибіркового компонентів (ВК);
- по вертикалі зазначаються всі програмні компетентності.

На перетині позначкою «х» визначається взаємозв'язок між освітніми компонентами та отриманими програмними компетентностями. Слід врахувати, що одна й та сама компетентність може відповідати різним компонентам освітньої програми.

Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

При заповненні матриці:

- по горизонталі зазначаються коди обов'язкових компонент (ОК) та вибіркового компонентів (ВК);
- по вертикалі зазначаються всі програмні результати навчання.

На перетині позначкою «х» визначається взаємозв'язок між освітніми компонентами та програмними результатами навчання.

Таким чином, у матриці повинна відобразитися відповідність певного освітнього компоненту до досягнень тих чи інших програмних результатів навчання. Кожний програмний результат навчання повинен бути обов'язково охоплений нормативною частиною освітньої програми та підкріплений вибірковою частиною.

Особливості формування освітніх компонент освітньо-наукової програми третього рівня (доктор філософії)

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 18 з 53	

Освітньо-наукова програма третього рівня (доктор філософії) складається з освітньої та наукової складових і є основою для формування здобувачем індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи (наукова складова освітньо-наукової програми).

Освітньо-наукова програма для здобувача вищої освіти третього рівня має включати не менше чотирьох блоків компетентностей, які визначені Національною рамкою кваліфікації (НРК) України:

Перший блок – компетентності знань зі спеціальності

Освітні компоненти цього блоку повинні забезпечувати проведення здобувачем досліджень, сприяти засвоєнню основних концепцій, розуміння теоретичних та практичних проблем, оволодіння термінологією за обраною спеціальністю в обсязі кредитів ЄКТС, визначеному стандартом вищої освіти. Освітні компоненти мають відповідати науковим інтересам здобувача, а саме: зміст навчання мінімум однієї освітньої компоненти повинен бути пов'язаний з тематикою наукового дослідження (науковою компонентою) здобувача наукового ступеня доктора філософії.

Другий блок – загальнонаукові (філософські) компетентності

Освітні компоненти цього блоку повинні забезпечувати формування системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору, розуміння теоретичних засад наукового пошуку, методології наукових досліджень, тощо. Обсяг кредитів ЄКТС освітніх компонент визначено стандартом вищої освіти.

Третій блок – компетентності універсальних навичок

Освітні компоненти повинні забезпечувати набуття універсальних навичок дослідника, таких як:

- презентувати результати наукового дослідження письмово та усно українською мовою;
- застосовувати новітні технології роботи з інформацією у науковій діяльності;
- організовувати та проводити навчальні заняття;
- управляти науковими проектами тощо.

Таким чином, сформовані навички повинні забезпечувати повноцінну підготовку аспірантів до дослідницької та викладацької діяльності.

Обсяг кредитів ЄКТС освітніх компонент даного блоку визначено стандартом вищої освіти.

Четвертий блок – мовні компетентності

Освітні компоненти повинні забезпечувати достатній рівень володіння іноземними мовами для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності (володіння здобувачем наукового ступеня доктора філософії письмовою і усною англійською мовою на рівні не нижче рівня B-2 або на рівні C-1). Обсяг кредитів ЄКТС освітніх компонент цієї групи визначено стандартом вищої освіти.

4. РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Початком реалізації освітньої програми є набір здобувачів вищої освіти. Відповідальними за набір на освітню програму є безпосередньо гарант програми, завідувач випускової кафедри та група забезпечення спеціальності.

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 19 з 53	

Гарант та група забезпечення освітньої програми несуть відповідальність за якість реалізації освітніх компонент освітньої програми. Гарант періодично проводить моніторинг якості освіти та її перегляд освітньої програми. За виконання освітніх програм в межах спеціальності відповідає група забезпечення спеціальності (згідно з Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності).

4.1. Оцінювання якості освітньої програми

Оцінювання якості освітньої програми може бути зовнішнім та внутрішнім.

Зовнішнє оцінювання освітньої програми проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, відповідно до «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», а також може проводитися українськими агенціями, що акредитовані Національним агентством чи іноземними акредитаційними агентствами. Перелік іноземних акредитаційних агентств та агентств із забезпечення якості вищої освіти, які видають сертифікати про акредитацію освітніх програм, що визнаються в Україні, регламентований розпорядженням Кабінету Міністрів України.

Внутрішнє оцінювання якості реалізації освітньої програми відбувається в Університеті через процедури внутрішнього моніторингу та її перегляду.

4.2. Моніторинг освітньої програми

Задля досягнення встановленої мети освітньої програми та її відповідності потребам здобувачів вищої освіти і суспільства в Університеті проводиться моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм.

Процедури постійного моніторингу та перегляду освітніх програм сприяють їхньому безперервному вдосконаленню, гарантують високий рівень надання освітніх послуг.

Усі учасники процесу реалізації освітньої програми з визначеною періодичністю та відповідно до своїх повноважень беруть участь у моніторингу та, за необхідності, в її перегляді. Ініціатори, учасники, терміни проведення, а також відповідні методи та інструменти моніторингу освітніх програм визначені у «Положенні про внутрішній моніторинг вищої освіти та освітньої діяльності в Національному авіаційному університеті».

4.3. Перегляд освітньої програми

Перегляд освітніх програм в Університеті проводиться щорічно (або два рази на рік за належної аргументації) за результатами моніторингу:

- по завершенню реалізації освітнього компоненту;
- по завершенню підсумкових атестацій здобувачів вищої освіти;
- за результатами вступної кампанії;
- за рішенням Ради з якості університету;
- після введення в дію нормативних документів університету, які регламентують процеси пов'язані з проектуванням та реалізацією освітніх програм;
- після введення в дію затверджених стандартів вищої освіти (професійних стандартів).

4.3.1. Перегляд освітньої програми може здійснюватися на підставі експертного висновку галузевої експертної ради (далі – ГЕР) та звіту експертів Національного агентства забезпечення якості вищої освіти.

4.3.2. Ініціаторами процедури перегляду є безпосередні учасники реалізації освітньої програми, внутрішні та зовнішні стейкхолдери. Підстави, форма та ініціатори внесення пропозицій щодо перегляду освітньої програми з урахуванням рівня інституційної структури системи внутрішнього забезпечення якості НАУ (згідно з «Положенням про систему

забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності Національного авіаційного університету») визначається «Порядок надання пропозицій щодо перегляду освітніх програм».

Порядок надання пропозицій щодо перегляду освітніх програм

Рівень	Ініціатор внесення пропозиції	Підстава	Форма надання пропозиції	Куди (кому) надається пропозиція
1	Здобувачі вищої освіти	Незадоволеність реалізацією освітньої програми (матеріально-технічне, навчально-методичне забезпечення, якість викладання, зміст та актуальність освітніх компонентів, методи навчання тощо). Прагнення до вдосконалення освітньої програми	Звернення/ (інша форма)	Гарант/ Завідувач кафедри/Комісія з якості факультету (інституту)
			Анкета/ Пропозиції/ (інша форма)	Департамент забезпечення якості освіти
2	Відповідальний за освітній компонент науково-педагогічний працівник	Незадовільні результати моніторингу реалізації освітнього компоненту, недостатній/низький рівень результатів навчання здобувачами вищої освіти, аналіз нормативної бази, що стосується безпосередньо змісту програми дисципліни тощо	Звіт/Результати аналізу/ Висновок/ Обґрунтування/ Пропозиція/ (інша форма)	Гарант/ Завідувач кафедри/ Науковий керівник
	Робоча група (група розробників освітньої програми)	Незадовільні результати моніторингу реалізації освітньої програми, відповідність стандартам вищої освіти, іншим нормативним документам тощо. Аналіз освітніх потреб здобувачів вищої освіти за вимогами часу		
	Зовнішні стейкхолдери (роботодавці, випускники)	Прагнення до вдосконалення освітньої програми задля отримання необхідних компетентностей, програмних результатів навчання випускниками, достатня практична підготовка, відповідність вимогам ринку праці	Анкети/ Пропозиції щодо вдосконалення освітньої програми/ Рекомендації/ Відгук (інша форма)	Гарант/ Завідувач кафедри/ Науковий керівник
	Гарант	Звернення відповідальних за освітній компонент науково-	Звіт/Аналіз/ Пропозиція/	Комісія з якості

Рівень	Ініціатор внесення пропозиції	Підстава	Форма надання пропозиції	Куди (кому) надається пропозиція
		педагогічних працівників, робочої групи, здобувачів вищої освіти, зовнішніх стейкхолдерів	(інша форма)	факультету (інституту)
3	Студентська рада Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених	Прагнення до вдосконалення реалізації освітньої програми, відповідність вимогам ринку праці тощо	Рішення/ Пропозиція/ (інша форма)	Комісія з якості факультету (інституту)
	Зовнішні стейкхолдери (роботодавці, випускники)	Прагнення до вдосконалення освітньої програми задля: отримання необхідних компетентностей, програмних результатів навчання випускниками, достатня практична підготовка, відповідність вимогам ринку праці	Анкети/ Пропозиції щодо вдосконалення / Рекомендації/ Відгук/ (інша форма)	
4	Структурні підрозділи університету, що відповідають за внутрішню систему забезпечення якості	Незадовільні результати моніторингу реалізації освітньої програми. Зміни у документах що регулюють провадження освітньої діяльності в університеті, затвердження нових стандартів вищої освіти, листи МОН України та інші нормативні документи. Удосконалення умов і методів навчання. Впровадження інновацій в сфері вищої освіти та освітньої діяльності	Звіт/ Аналіз/ Рекомендації/ Пропозиція/ Положення/ Процедури/ Рішення/ Звернення (інша форма)	Рада з якості
	Структурні підрозділи університету, що залучені до реалізації внутрішньої системи забезпечення якості			
	Студентська рада Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених	Незадоволеність реалізацією освітніх програм. Пропозиції щодо покращення, вдосконалення реалізації освітньої програми		
	Голови Комісій з якості факультетів (інститутів) або їх	Звернення, пропозиції внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів.		

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 22 з 53	

Рівень	Ініціатор внесення пропозиції	Підстава	Форма надання пропозиції	Куди (кому) надається пропозиція
	заступники	Незадовільні результати моніторингу реалізації освітньої програми тощо		
	Гарант освітньої програми	Звіт, аналіз, експертиза, звернення, висновки відповідального за освітній компонент, робочої групи, зовнішніх стейкхолдерів, результати моніторингу реалізації освітньої програми		
5	Рада з якості	Питання, що були розглянуті в рамках основних завдань та функцій Ради з якості, що стосуються освітньої програми	Рішення/Пропозиції/ Звіт/ (інша форма)	Ректор Вчена рада університету
	Вчена рада	Рішення Ради з якості		Ректор

4.3.3. У результаті аналізу та обговорення пропозицій щодо перегляду освітніх програм на всіх рівнях приймаються відповідні рішення:

4.3.3.1. Внесення змін в **освітні компоненти** (робочі програми навчальних дисциплін, зміст курсових проектів (робіт) та зміст кваліфікаційних робіт, програми практик, програми кваліфікаційних екзаменів тощо) відбувається на підставі результатів моніторингу відповідно до документованої процедури «Порядок внесення змін у документацію» за умови, якщо результати перегляду не впливають та не потребують внесення змін в опис освітньої програми. Зокрема, щорічно переглядається зміст освітніх компонент щодо їх актуальності та відповідності зовнішнім умовам ринку праці, стандартам тощо.

4.3.3.2. Внесення змін в опис освітньої програми реалізується на підставі результатів оцінювання якості її реалізації, зокрема:

- вилучення освітніх компонент (навчальних дисциплін);
- запровадження нових обов'язкових дисциплін;
- перенесення дисциплін на інший курс;
- розширення переліку дисциплін вільного вибору здобувача вищої освіти тощо;
- та за наступних умов:
- зміна кредитів освітніх компонентів;
- зміна терміну навчання, обсягу програми;
- зміна форми контролю (наприклад екзамен на залік);
- зміни в розділі «Ресурсне забезпечення реалізації програми»;
- зміни в розділі «Академічна мобільність»;
- зміни в «Структурно-логічній схемі освітньої програми»;
- зміна гаранта та/або члена робочої групи, вилучення/додавання члена робочої групи (наприклад звільнення науково-педагогічного працівника з університету);
- додавання (вилучення) однієї з форм підсумкової атестації;

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 23 з 53	

- зміна назви та кількості освітніх компонентів (з наступним внесенням змін у матриці);
- зміни в «Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми»;
- зміни в «Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми».

Внесення змін в опис освітньої програми проводиться відповідно до документованої процедури «Порядок внесення змін у документацію» та вводиться в дію наказом ректора.

Внесення змін в опис ОП є допустимим за умови не більше 25% від її загального обсягу за весь період дії програми. За інших умов передбачено процедуру перезатвердження з випуском нової редакції ОП.

4.3.3.3. **Обов'язкове перезатвердження у зв'язку з формуванням нової редакції освітньої програми** можливе за наступних умов:

- експертний висновок ГЕР, звіт експертів наслідком якого можуть бути внесені зміни в освітню програму;
- зміна зовнішніх нормативних документів, що регулюють провадження освітньої діяльності (Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту» зі змінами), затвердження стандартів вищої освіти, Постанови Кабінету Міністрів, зміни у Національній рамці кваліфікацій, Класифікаторі професій ДК 003:2010 тощо;
- обґрунтовані рекомендації (пропозиції) зовнішніх стейкхолдерів щодо реалізації освітньої програми в частині зміни програмних компетентностей, програмних результатів навчання;
  - додавання/вилучення спеціалізацій;
  - кількість змін в описі освітньої програми перевищує 25% від загального її обсягу.
- Процедура перезатвердження освітньої програми передбачає:
  - підготовку гарантом порівняльної таблиці змін до проекту нової редакції освітньої програми;
  - погодження студентської ради факультету (інституту) або наукового товариства студентів, докторантів та молодих вчених;
  - погодження вченої ради факультету (інституту);
  - публічне обговорення зі стейкхолдерами, зокрема розміщення на сайті Університету/факультету/кафедри нової редакції проекту освітньої програми;
  - погодження на Раді з якості університету;
  - затвердження на Вченій раді Університету.

На титульному аркуші перезатвердженої освітньої програми вказується наступна версія документа.

За всіх інших умов, в тому числі зміна назви чи типу освітньої програми, розробляється нова освітня програма.

Після проведення процедури перегляду освітньої програми усі зацікавлені сторони обов'язково інформуються щодо прийнятого рішення (оприлюднення на офіційних інформаційних ресурсах Університету).

4.3.3.4. **Призупинення** реалізації освітньої програми

За обставин, при яких подальша реалізація освітньої програми є неможливою або не доцільною, необхідно призупинити освітню програму шляхом припинення набору здобувачів вищої освіти на перший курс.

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 24 з 53	

У такому випадку завідувач кафедри, гарант та члени робочої групи готують обґрунтування щодо призупинення набору здобувачів вищої освіти на освітню програму.

При формуванні обґрунтування необхідно:

- вказати, які фактори впливали (незбитковість, негативні відгуки здобувачів/випускників, негативні відгуки роботодавців, у яких працюють випускники, відсутність кваліфікованих кадрів для підтримки освітньої програми або мала кількість набору здобувачів);
- визначити та погодити наслідки призупинення реалізації програми зі стейкхолдерами (роботодавцями, здобувачами, батьками, науково-педагогічними працівниками);
- підготувати аналітичну інформацію щодо моніторингу реалізації програми за попередні роки, а також відомості щодо зміни у нормативних документах, що регулюють питання змісту освіти за відповідною спеціальністю, зокрема прийняття нових освітніх та професійних стандартів вищої освіти України;
- отримати фінансовий звіт про витрати на реалізацію освітньої програми у планово-фінансовому відділі Університету (за потреби).

Гарант освітньої програми на підставі вище вказаних документів та рішення кафедри повинен винести питання на засідання вченої ради та студентської ради факультету (інституту) (наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених), Ради з якості щодо призупинення набору на освітню програму.

На підставі рішення Ради з якості Вчена рада Університету може прийняти рішення щодо призупинення набору на освітню програму та визначення стратегії подальшого навчання здобувачів вищої освіти старших курсів.

5. ЗАКРИТТЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

5.1. Освітня програма може бути закрыта та вилучена з переліку освітніх програм, що реалізуються в Університеті, за таких умов:

- набір здобувачів вищої освіти на освітню програму було попередньо призупинено і здійснено випуск;
- результати моніторингу реалізації освітньої програми свідчать про низький рівень зацікавленості у програмі внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів (негативні відгуки здобувачів вищої освіти/випускників, негативні відгуки роботодавців, у яких працюють випускники тощо);
- відсутність необхідного кадрового, інформаційного та навчально-методичного, матеріально-технічного забезпечення;
- у результаті змін у нормативних документах (стандартах вищої освіти тощо), що унеможливають реалізацію програми;
- збитковість програми у сукупності з іншими факторами;
- відсутність набору здобувачів вищої освіти на програму протягом 2-х навчальних років поспіль;
- відсутність економічно обґрунтованої кількості здобувачів вищої освіти на освітній програмі (додаток 5).

5.2. Всі перелічені критерії можуть бути висвітлені в обґрунтуванні закриття освітньої програми, яке готує гарант, робоча група та завідувач кафедри, де реалізується освітня програма. Закриття програми обов'язково погоджується з внутрішніми та зовнішніми

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 25 з 53	

стейкхолдерами з урахуванням можливих наслідків. Підстави щодо закриття освітньої програми розглядаються на робочому засіданні Комісії з розгляду та рекомендації щодо затвердження освітніх програм Ради з якості, після чого питання виноситься на засідання Ради з якості, яка, в свою чергу, рекомендує Вченій раді Університету закриття освітньої програми.

5.3. У разі належного обґрунтування завідувача випускової кафедри та гаранта щодо продовження реалізації освітньої програми вступає в дію економічний чинник, зокрема: освітня програма може бути продовжена за умови, якщо вартість надання освітньої послуги для одного здобувача освіти буде визначена не меншою за середню вартість навчання за рахунок загального фонду державного або місцевого бюджету одного здобувача вищої освіти згідно з інформацією про виконання паспорта бюджетної програми на наступний календарний рік головного розпорядника коштів, до сфери управління якого належить заклад вищої освіти, з урахуванням витрат Університету на акредитацію.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Відомості про освітню програму розміщуються на сайті Університету в розділі «Забезпечення якості» та на сторінці випускової кафедри сайту факультету (інституту).

Відповідальними за формування і зберігання паперової версії освітньої програми є її гарант та декан факультету (директор інституту).

Відповідальним за повноту й своєчасність розміщення інформації про освітню програму на сайті Університету є гарант освітньої програми. Гарант освітньої програми несе особисту відповідальність за актуальність інформації, яка стосується професійної активності групи забезпечення освітньої програми, яка в свою чергу заноситься до ЄДЕБО. Загальна інформація про освітню програму вноситься до ЄДЕБО відповідальними особами факультетів/інститутів.

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 26 з 53	

ДОДАТОК 1

ОБґРУНТУВАННЯ ДОЦЬЛЬНОСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Таблиця 1.1

Назва ОП	
Цикл (рівень вищої освіти)	
Галузь знань	
Спеціальність	
Спеціалізація (за наявності)	
Вид освітньої програми	
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	
Термін навчання на освітній програмі	
Форми здобуття освіти на ОП	
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	
Освітня програма передбачає присвоєння освітньої кваліфікації	
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	
Мова (мови) викладання	
ПІБ гаранта ОП (<i>з підтвердженим рівнем В2 для ОП з двома мовами викладання</i>)	
Посада гаранта ОП	
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	
Контактний телефон гаранта ОП	
Додатковий контактний телефон гаранта ОП	

Таблиця 1.2

ПРОЕКТУВАННЯ ТА ЦІЛІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Якими є цілі ОП?
У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?
Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО
Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп зацікавлених сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП:

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 27 з 53	

- здобувачі вищої освіти та випускники програми	
- роботодавці	
- академічна спільнота	
- інші стейкхолдери	
Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці	
Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст	
Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм	
Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)	
Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?	

Таблиця 1.3

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?	
Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?	
Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?	
Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо ОП є міждисциплінарною)?	
Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?	
Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізовувати своє право на вибір дисциплін?	
Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності	
Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП	
Яким чином зміст ОП урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)?	

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 28 з 53	

Який підхід буде використаний для співвідношення обсягу окремих компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Якщо за ОП планується здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною, мережевою, дистанційною формами освіти. Продемонструйте, яким чином структура ОП та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цих форм здобуття освіти

Таблиця 1.4

ДОСТУП ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Наведіть посилання на веб-сторінку (кафедри, інституту, факультету, університету), яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступу	
Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників будуть враховувати особливості ОП?	
Яким документом регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?	
Яким документом регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?	

Таблиця 1.5

МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

Освітній компонент	Результати навчання	Методи навчання

Таблиця 1.6

ІНФОРМАЦІЯ щодо прогнозованого контингенту здобувачів вищої освіти освітньої програми

Рік навчання	1 рік 20__/20__	2 рік 20__/20__	3 рік 20__/20__	4 рік 20__/20__
1. Навчальний рік, у якому відбудеться набір здобувачів відповідного року навчання				
2. Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році				
3. Контингент студентів:				
3.2. Інституційна форма навчання (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева)				
3.2. Дуальна форма навчання				
4. У т. ч. іноземців:				

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 29 з 53	

Рік навчання	1 рік 20__/20__	2 рік 20__/20__	3 рік 20__/20__	4 рік 20__/20__
4.1. Інституційна форма навчання (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева)				
4.2. Дуальна форма навчання				
Прогнозований контингент здобувачів на ОП, осіб (ВСЬОГО)				

Таблиця 1.7

ІНФОРМАЦІЯ
про інші освітні програми ЗВО за відповідною спеціальністю
(зазначається назва програм у ЄДЕБО та їхня назва)

Рівні вищої освіти	Інформація про освітні програми
Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти	
Перший (бакалаврський) рівень	
Другий (магістерський) рівень	
Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	

Таблиця 1.8

ІНФОРМАЦІЯ
про навчальні аудиторії, лабораторії та їхнє оснащення

1. Забезпечення приміщеннями навчального призначення та іншими приміщеннями

Найменування приміщення	№ приміщення, (номер корпусу та аудиторії)	Підпорядкування приміщення (кафедральний фонд, загальноуніверситетський фонд)	Площа, кв. метрів
1. Навчальні приміщення:			
- приміщення для занять студентів, курсантів, слухачів (лекційні, аудиторні приміщення, кабінети, лабораторії тощо);			
- комп'ютерні лабораторії.			
2. Приміщення для науково-педагогічних працівників (педагогічних)			
3. Службові приміщення			

2. Обладнання лабораторій та спеціалізованих кабінетів

Найменування лабораторії, спеціалізованого кабінету, її площа, кв.метрів	Найменування навчальної дисципліни	Найменування обладнання, устаткування, їх кількість*	Основні технічні характеристики обладнання, устаткування

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 30 з 53	

3. Обладнання, устаткування та програмне забезпечення спеціалізованих комп'ютерних лабораторій, які забезпечують виконання начального плану за ОП

Найменування комп'ютерної лабораторії, її площа, кв. метрів	Освітній компонент **	Кількість персональних комп'ютерів із строком використання не більше восьми років	Найменування пакетів прикладних програм (у тому числі ліцензованих)	Наявність каналів доступу до Інтернету (так/ні)

* В описовому форматі додатково надається обґрунтування достатності обладнання для провадження освітньої діяльності за спеціальністю, для заявленого ліцензованого обсягу, в тому числі ліцензованого обсягу закладу освіти за іншими спеціальностями, за якими в освітньому процесі таке обладнання використовується.

** Підготовка курсової, кваліфікаційної (магістерської, диссераційної) роботи вважається окремою навчальною дисципліною та включається до відповідного переліку.

Таблиця 1.9

МЕДІАКОНТЕНТ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Сайт НАУ	Сайт факультету/інституту	Сайт випускової кафедри	Фейсбук	Твітер	Телеграм канал	Інше

Таблиця 1.10

ІНФОРМАЦІЯ

щодо відповідності кадрового складу, який забезпечує освітню програму

Навчальні дисципліни	ПІБ викладача	Посада	Структурний підрозділ, у якому працює викладач	Інформація про викладача (науковий ступінь, вчене звання); підвищення кваліфікації (наявність диплому, сертифікатів тощо); наукова діяльність (публікацій, тематика наукових досліджень тощо)	Стаж науково-педагогічної роботи / зокрема, стаж науково-педагогічної роботи за профілем програми

*Обґрунтування зазначається окремо щодо кожної дисципліни, яку викладає або планує викладати викладач. Інформація наводиться за два перші роки навчання.

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 31 з 53	

Таблиця 1.11

ІНФОРМАЦІЯ
про підприємства (організації, установи), які готові укласти трьохсторонню угоду та приймати здобувачів вищої освіти за відповідною освітньою програмою на проходження практики*

№ зп	Підприємство (повна назва)	Форма власності	Місце знаходження	Основна діяльність, що відповідає профілю ОП	Кількість здобувачів вищої освіти, яку може прийняти

*Вказати не менше трьох підприємств (організацій, установ), які можуть виступати базами практик за освітньою програмою.

Таблиця 1.12

ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ
ЩОДО ДОЦІЛЬНОСТІ ВІДКРИТТЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

1. Розрахунковий контингент здобувачів вищої освіти ОП (РК), осіб	
2. Кількість штатних одиниць НПП на ОП: - Професор - Доцент - Старший викладач - Викладач - Асистент	
3. Річна сума заробітної плати НПП, які будуть забезпечувати підготовку здобувачів вищої освіти на ОП (ЗП), грн.	
4. Сума видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв (за кошторисом університету за попередній календарний рік), розрахована на ОП (КоП), грн	
5. Індикативна собівартість (ІС), грн	*
6. Мінімальна плата за навчання здобувача на даній ОП (на прикладі денної та заочної форми навчання): <i>ос бакалавр</i> (форма навчання-денна) <i>ос бакалавр</i> (форма навчання-заочна) <i>ос магістр</i> (форма навчання-денна) <i>ос магістр</i> (форма навчання-заочна)	**
7. Витрати, які не входять у розрахунок індикативної собівартості (витрати на соціальні потреби, розвиток матеріально-технічної бази, необхідний резерв), розраховані на ОП (В), грн	
8. Коефіцієнт незбитковості (Р)	***
9. Плата за навчання здобувача на даній ОП з урахуванням коефіцієнту незбитковості (на прикладі денної та заочної форми навчання):	****

ос бакалавр (форма навчання-денна)
ос бакалавр (форма навчання-заочна)
ос магістр (форма навчання-денна)
ос магістр (форма навчання-заочна)

Пункти 1, 2 заповнює гарант освітньої програми

Пункти 3-9 заповнює начальник планово-фінансового відділу.

*Індикативна собівартість (ІС) обчислюється за формулою (гривень):

$$ІС = ((1+Н) \times ЗП + КоП)/РК,$$

де Н – встановлений відповідно до законодавства коефіцієнт нарахувань на оплату праці станом на 1 січня попереднього календарного року, у частках від одиниці;

ЗП – річна сума заробітної плати працівників, які будуть забезпечувати підготовку здобувачів вищої освіти, згідно із затвердженим в установленому порядку штатним розписом, грн;

КоП – річна сума видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв, розрахована з урахуванням контингенту здобувачів на ОП та працівників, які безпосередньо приймають участь у освітньому процесі провадження відповідної освітньої програми, грн.;

РК – розрахунковий контингент здобувачів вищої освіти, який складається з кількості здобувачів вищої освіти на всіх курсах ОП на дату проведення розрахунку, осіб.

**Мінімальна плата за навчання здобувача базується на розрахованій індикативній собівартості та залежить від рівня вищої освіти та формами її здобуття та становить:

- для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра за денною формою здобуття освіти – 0,9 від індикативної собівартості;

- для здобуття освітнього ступеня магістра на основі освітнього ступеня бакалавра, магістра за денною формою здобуття освіти – 1,3 від індикативної собівартості;

- для вечірньої форми здобуття освіти – 0,85 від індикативної собівартості, визначеної для відповідного ступеня вищої освіти, що здобувається за денною або дуальною формою;

- для заочної та дистанційної форм здобуття освіти – 0,35 від індикативної собівартості, визначеної для відповідного ступеня вищої освіти, що здобувається за денною або дуальною формою.

*** Коефіцієнт незбитковості (Р):

$$Р = (ІС + В) / ІС$$

****Плата за підготовку здобувача на даній ОП з урахуванням коефіцієнту незбитковості:

$$Ц = ІС * (1 + Р)$$

Данні пунктів 1.2 таблиці 1.12 розраховуються наростаючим підсумком за всі роки навчання на ОП (бакалавр – 4 роки; магістр – 1,4 роки).

Гарант _____

Начальник ПФВ _____

Директор департаменту
забезпечення якості освіти _____

ДОДАТОК 2
(Ф 03.02 – 107)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний авіаційний університет

ОСВІТНЬО –ПРОФЕСІЙНА (ОСВІТНЬО-НАУКОВА) ПРОГРАМА

« _____ »

(найменування освітньої програми)

**Першого (бакалаврського)/другого (магістерського)/третього
(освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю _____**

(шифр та найменування спеціальності)

галузі знань _____
(шифр та найменування галузі)

СМЯ НАУ _____ – 01 – 20__

Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма
Затверджена Вченою радою Університету
протокол № _____ від _____ 20__ р.
Вводиться в дію наказом ректора
Ректор

_____ / _____
підпис

ім'я та прізвище

Наказ № _____ від _____ 20__ р.

КИЇВ

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 34 з 53	

Приклад оформлення верхньої частини листа погодження за умови відсутності затвердженого стандарту вищої освіти:

ДІЄ ЯК ТИМЧАСОВА ДО ВВЕДЕННЯ СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Приклад оформлення верхньої частини листа погодження за умови затвердженого стандарту вищої освіти:

Стандарт вищої освіти України: другий (магістерський) рівень, галузь знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини».

Стандарт вищої освіти затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки від 04.03.2020 р. № 380.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної(освітньо-наукової) програми

ПОГОДЖЕНО

Радою з якості університету

протокол № _____

від « _____ » _____ 20__ р.

Голова Ради з якості НАУ

_____ (П.І.Б.)

ПОГОДЖЕНО

Вченою радою факультету/інституту

протокол № _____

від « _____ » _____ 20__ р.

Голова Вченої ради

Факультету /навчально-наукового інституту
 _____ (П.І.Б.)

ПОГОДЖЕНО

Кафедрою (найменування)

протокол засідання № _____

від « _____ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (П.І.Б.)

ПОГОДЖЕНО

Студентською радою факультету/ навчально-наукового інституту (Науковим товариством студентів, докторантів та молодих вчених)

протокол № _____

від « _____ » _____ 20__ р.

Голова

_____ (П.І.Б.)

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 35 з 53	

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми (спеціальності _____) у складі:

ГАРАНТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ:

П.І.Б. – (науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра....) _____
(підпис)

ЧЛЕНИ РОБОЧОЇ ГРУПИ:

П.І.Б. – (науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра....) _____
(підпис)

П.І.Б. – (науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра....) _____
(підпис)

П.І.Б. – (науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра....) _____
(підпис)

П.І.Б. – (здобувач(і) вищої освіти) _____
(підпис)

ЗОВНІШНІ СТЕЙКХОЛДЕРИ

П.І.Б. (науковий ступінь, вчене звання, посада

Підприємство (організація, установа) _____
(підпис)

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів (додаються).

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

1. Профіль освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми

Розділ 1. Загальна інформація		
1.1.	Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	
1.2.	Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	
1.3.	Офіційна назва освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми та спеціалізації (за наявності)	
1.4.	Тип диплому та обсяг освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми	
1.5.	Акредитайна інституція	
1.6.	Період акредитації	
1.7.	Цикл/рівень	
1.8.	Передумови	
1.9.	Форма навчання	
1.10.	Мова(и) викладання	
1.11.	Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми	
Розділ 2. Ціль освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми		
2.1.	Чітке та коротке формулювання (в одному-двох реченнях)	
Розділ 3. Характеристика освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми		
3.1.	Предметна область (Об'єкт діяльності, теоретичний зміст)	
3.2.	Орієнтація освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми	
3.3.	Основний фокус освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми та спеціалізації (за наявності)	
3.4.	Особливості освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми	
Розділ 4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання		
4.1.	Придатність до працевлаштування	
4.2.	Подальше навчання	
Розділ 5. Викладання та оцінювання		
5.1.	Викладання та навчання (методи, методики, технології, інструменти та обладнання)	

5.2.	Оцінювання	
Розділ 6. Програмні компетентності		
6.1.	Інтегральна компетентність (ІК)	
6.2.	Загальні компетентності (ЗК)	
6.3.	Фахові компетентності (ФК)	
Розділ 7. Програмні результати навчання		
7.1.	Програмні результати навчання	
Розділ 8. Ресурсне забезпечення реалізації програми		
8.1.	Кадрове забезпечення	
8.2.	Матеріально-технічне забезпечення	
8.3.	Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	
Розділ 9. Академічна мобільність		
9.1.	Національна кредитна мобільність	
9.2.	Міжнародна кредитна мобільність	
9.3.	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	

2. Перелік компонент освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю	Семестр
1	2	3	4	5
Обов'язкові компоненти				
ОК1.				
ОК2.				
ОК3.				
...				
Загальний обсяг обов'язкових компонент:				
Загальний обсяг вибірових компонент*:				
Загальний обсяг освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми				

*Вибіркові компоненти обираються здобувачами вищої освіти із загальноуніверситетського та фахового переліків вибірових дисциплін Університету, які в свою чергу щороку оновлюються та затверджуються рішенням Ради з якості Національного авіаційного університету. Методика формування переліків та процедура вибору вибірових компонентів (навчальних дисциплін вільного вибору) наведені у Положенні

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньо-професійної (наукової) програми**

Компоненти	ОК1	ОК2	•	ОК п	ВК 1	ВК 2	•	ВК ш
Програмні Результати навчання								
ПРН1								
ПРН 2								
• • •								
ПРНк								

* Вибіркові компоненти обрані з загальноуніверситетського та фахового переліків вибірових дисциплін Університету мають також забезпечувати визначені програмні результати навчання (ПРН). Кількість вибірових компонент визначається виходячи із загального обсягу вибірових компонент (кредитів) освітньої програми.

ДОДАТОК 3

ОПИС

освітнього компоненту (навчальної дисципліни) (_____)

у дужках вказати шифр навчальної дисципліни відповідно до ОП

«_____»
назва навчальної дисципліни

Кафедра:

Обсяг навчальної дисципліни:

Мета навчальної дисципліни:

Предмет вивчення:

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

- 1.
- 2.
- 3.

.....

Зміст навчальної дисципліни:

У результаті вивчення даної дисципліни формуються наступні компетентності:

- 1.
- 2.
- 3.

.....

Види навчальної діяльності з розподілом часу та форми контролю:

Види роботи	Денна форма	Заочна форма
Всього аудиторних годин, з яких:		
- лекційні заняття, год.		
- лабораторні заняття, год.		
- семінарські заняття, год.		
Самостійна робота, год.		
Загальний обсяг годин		
КП/КР		
Форма підсумкового контролю:		
- екзамен		
- залік		

Місце навчальної дисципліни у структурно-логічній схемі:

Пререквізити	Найменування навчальної дисципліни	Пореквізити

Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни в науково-технічній бібліотеці НАУ

- 1.
- 2.
- 3.

.....

ДОДАТОК 4

ВИСНОВОК

Комісії з розгляду та рекомендацій щодо затвердження освітніх програм (далі-Комісія)

1. Реквізити освітньої програми:

Повна назва освітньої програми _____

Спеціальність _____

Рівень вищої освіти _____

Факультет/ІНІ інститут _____

Кафедра _____

Гарант ОП _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Член робочої групи _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Член робочої групи _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Член робочої групи _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання, посада)

2. Висновки та рекомендації Комісії щодо представлених матеріалів:

№ пор.	Гарантом та робочою групою представлено	Висновок щодо наявності (так, ні, не в достатньому обсязі)	Рекомендації членів комісії (за необхідності)	Примітка
1.	Обґрунтування щодо відкриття освітньої програми включає			
1.1.	Проведений аналіз ринку освітніх послуг і ринку праці, на який орієнтована програма			
1.2.	Проект опису освітньої програми з урахуванням Стратегії розвитку Університету, його місії та Концепції інноваційного розвитку			
1.3.	Погоджений ліцензійний обсяг з відділом ліцензування та акредитації (віза начальника відділу ліцензування та акредитації на обґрунтуванні освітньої програми)			
1.4.	Оцінка рівня забезпечення можливого освітнього процесу			
1.5.	Аналіз контингенту здобувачів вищої освіти за даною або спорідненою спеціальністю за останні три роки			
1.6.	Аналіз відповідності освітньої програми вимогам внутрішньої системи			

№ пор.	Гарантом та робочою групою представлено	Висновок щодо наявності (так, ні, не в достатньому обсязі)	Рекомендації членів комісії (за необхідності)	Примітка
	забезпечення якості освітньої діяльності в Університеті			
1.7.	Вказані позитивні очікування для Університету від реалізації освітньої програми			
2.	Документи			
2.1.	Витяг з протоколу засідання кафедри з рішенням про відкриття освітньої програми, визначенням кандидатури гаранта освітньої програми та затвердженням складу робочої групи з розробки освітньої програми			
2.2.	Витяг з протоколу з рішенням студентської ради факультету/ІНІ інституту (наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених) щодо доцільності відкриття освітньої програми			
2.3.	Витяг з протоколу засідання Вченої ради факультету/ІНІ інституту з рішенням щодо відкриття освітньої програми, призначенням кандидатури гаранта освітньої програми та затвердженням складу робочої групи з розробки освітньої програми			
2.4.	Листів-підтримки від стейкхолдерів (потенційних роботодавців) щодо відкриття освітньої програми (не менше трьох)			
2.5.	Пропозиції та зауваження щодо проекту опису освітньої програми, отримані внаслідок публічного обговорення			
2.6.	Розрахунок незбитковості освітньої програми			
3.	Проведені заходи			
3.1.	Проведено круглий стіл (семінар) зі стейкхолдерами щодо обговорення мети та змісту освітньої програми (документально підтверджено в протоколі кафедри)			

№ пор.	Гарантом та робочою групою представлено	Висновок щодо наявності (так, ні, не в достатньому обсязі)	Рекомендації членів комісії (за необхідності)	Примітка
3.2.	Розміщення проєкту опису освітньої програми на сайті університету, факультету та навчально-наукового інституту для публічного обговорення не менше ніж за один місяць до засідання Ради з якості			

3. Висновок Комісії з розгляду та рекомендацій щодо затвердження освітніх програм/ відкриття освітніх програм:

Примітка: Рішення формується на підставі аналізу обґрунтування про доцільність відкриття освітньої програми наданого гарантом програми, з урахуванням місії та цінностей Університету, Стратегії розвитку та Концепції інноваційного розвитку НАУ.

Голова Комісії

(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 44 з 53	

ДОДАТОК 5

**РОЗРАХУНКОВИЙ КОНТИНГЕНТ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ НА ОДНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ КУРСІ***
(на прикладі денної/заочної/вечірньої форми навчання)

Галузь знань	Спеціальність (предметна спеціальність, спеціалізація)**	Індекс спеціальності (Is)	Мінімальний розрахунковий контингент здобувачів вищої освіти (денна/заочна/вечірня форми навчання) PK _{on} ***					
			ОС бакалавр I _r =1		ОС магістр I _r =1,3		ОС доктор філософії I _r =0,8	
			Іноземні громадяни I _i = 0,85	Громадяни України, I _{денна/заочна} = 1/0,35	Іноземні громадяни I _i = 0,85	Громадяни України, I _{денна/заочна} = 1/0,35	Іноземні громадяни I _i = 0,85	Громадяни України, I _{денна/заочна/вечірня} = 1/0,35/0,85
Блок 1. Гуманітарно-соціальний								
02 Культура і мистецтво	029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	1	10/4	12/8	7/3	9/7	5/2/3	6/2/4
03 Гуманітарні науки	усі спеціальності, крім 035 Філологія	1	10/4	12/8	7/3	9/7	5/2/3	6/2/4
05 Соціальні та поведінкові науки	усі спеціальності	1	10/4	12/8	7/3	9/7	5/2/3	6/2/4
06 Журналістика	061 Журналістика	1	10/4	12/8	7/3	9/7	5/2/3	6/2/4
07 Управління та адміністрування	усі спеціальності	1	11/5	13/10	7/3	9/7	5/2/3	6/2/4
08 Право	081 Право	1	11/5	13/10	7/3	9/7	5/2/3	6/2/4
28 Публічне управління та адміністрування	281 Публічне управління та адміністрування	1	11/5	13/10	7/3	9/7	5/2/3	6/2/4
23 Соціальна робота	усі спеціальності	1	10/4	12/8	7/3	9/7	5/2/3	6/2/4
24 Сфера обслуговування	усі спеціальності	1	11/5	13/10	7/3	9/7	5/2/3	6/2/4
Блок 2. Соціальні та природничі								
01 Освіта/ Педагогіка	усі спеціальності, предметні спеціальності та спеціалізації, крім	1,2	11/5	13/10	7/3	9/7	5/2/3	6/2/4

	014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) та 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)							
03 Гуманітарні науки	035 Філологія	1,2	14/6	16/10	9/5	11/7	7/3/5	8/3/5
11 Математика та статистика	усі спеціальності	1,2	11/5	13/10	7/3	9/7	5/2/3	6/2/4
12 Інформаційні технології	усі спеціальності	1,2	10/4	12/8	7/3	9/7	5/2/3	6/2/4
29 Міжнародні відносини	усі спеціальності	1,2	12/4	14/10	9/5	10/7	6/3/4	7/3/5
10 Природничі науки	усі спеціальності, крім 101 Екологія	1,6	14/5	17/12	10/5	12/7	7/3/5	8/3/5
Блок 3 Інженерно-природничий (авіаційний пріоритет)								
10 Природничі науки	101 Екологія	1,2	9/5	11/8	7/3	8/7	5/3/4	6/3/4
13 Механічна інженерія	усі спеціальності	1,6	10/4	12/8	7/3	9/7	5/2/3	6/2/4
14 Електрична інженерія	усі спеціальності	1,6	7/3	8/6	5/3	6/6	3/2/1	4/2/3
15 Автоматизація та приладобудування	усі спеціальності	1,6	7/3	8/6	5/3	6/6	3/2/1	4/2/3
16 Хімічна та біоінженерія	усі спеціальності	1,6	9/5	11/8	7/3	8/6	5/3/4	6/3/4
17 Електроніка та телекомунікації	усі спеціальності	1,6	9/5	11/8	7/3	8/6	5/3/4	6/3/4
18 Виробництво та технології	усі спеціальності	1,6	10/4	12/8	7/3	9/6	5/2/3	6/2/4
26 Цивільна безпека	усі спеціальності	1,2	8/4	9/8	5/3	6/6	3/2/1	4/2/3
27 Транспорт	усі спеціальності, крім 272 Авіаційний транспорт	1,6	7/3	8/6	5/3	6/6	3/2/1	4/2/3
27 Транспорт	272 Авіаційний транспорт	2	8/4	9/8	5/3	6/6	3/2/1	4/2/3
Блок 4 Будівництво та транспорт								
02 Культура і мистецтво	022 Дизайн	2	10/4	12/8	7/3	9/6	5/2/3	6/2/4
19 Архітектура та будівництво	191 Архітектура та містобудування	2	15/5	18/12	11/4	13/6	6/3/4	7/3/5
19 Архітектура та будівництво	усі спеціальності, крім 191 Архітектура та містобудування	1,6	7/3	8/8	5/3	6/6	3/2/1	4/2/3

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 46 з 53	

* Розрахунковий контингент здобувачів вищої освіти за освітньою програмою на одному навчальному курсі погоджується кожного року на Раді з якості у лютому місяці поточного навчального року.

** Кожна освітня програма розглядається окремо в межах спеціальності

*** Розрахунковий контингент здобувачів вищої освіти, які навчаються на освітній програмі на умовах державного замовлення в Університеті (PK_{on}), розраховується за формулою:

$$PK_{on} = \Phi K_{onsfr} \times I_r \times I_f \times I_s \times I_i \times I_p$$

де ΦK_{onsfr} – фактична кількість здобувачів вищої освіти, які навчаються на умовах державного замовлення в НАУ, за відповідним рівнем вищої освіти (r), формою здобуття вищої освіти (f), спеціальністю (спеціалізацією, предметною спеціальністю, за якими здійснюється розміщення державного замовлення) (s), з урахуванням навчання іноземних громадян та пріоритетності спеціальності для закладу вищої освіти, станом на 1 жовтня попереднього календарного року;

I_r – індекс рівня вищої освіти;

I_f – індекс форми здобуття освіти;

I_s – індекс спеціальності;

I_i – індекс громадянства (0,85);

I_p – індекс пріоритетності спеціальності для НАУ (авіаційний пріоритет 0,5).

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 47 з 53	

ДОДАТОК 6

ГЛОСАРІЙ

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.

Академічна свобода –самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їхніх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом.

Акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти.

Атестація – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої (наукової, освітньо-творчої) програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Гарант освітньої програми – це науково-педагогічний або науковий працівник, який/яка працює в університеті за основним місцем роботи, несе відповідальність за якість освітньої програми, має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною чи спорідненою до освітньої програми спеціальністю або належний досвід роботи в галузі. Призначення, права та обов'язки гаранта освітньої програми відносяться до автономії закладу вищої освіти. Цей працівник може виступати гарантом лише однієї освітньої програми. Гарант освітньої програми може працювати на відповідній кафедрі або в будь-якому іншому університетському підрозділі.

Група забезпечення спеціальності – група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, для яких заклад освіти є основним місцем роботи і які відповідають за виконання освітніх програм за спеціальністю на певних рівнях вищої та фахової передвищої освіти, післядипломної освіти для осіб з вищою освітою та осіб з освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, особисто беруть участь в освітньому процесі і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності.

Група забезпечення освітньої програми (кадровий склад) – група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які відповідають за виконання освітніх компонентів освітніх програм на певних рівнях вищої та післядипломної освіти для осіб з вищою освітою, які особисто беруть участь в освітньому процесі.

Галузь знань – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що об'єднує групу споріднених спеціальностей.

Здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації.

Індикативна собівартість – встановлений відповідно до Порядку формування мінімального розміру плати за навчання для здобуття вищої освіти на основі індикативної собівартості, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2020 р. №191, усереднений обсяг фактичних (касових) витрат певного надавача освітніх послуг за попередній

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 48 з 53	

календарний рік на одного розрахункового здобувача вищої освіти, що прямо пов'язані з наданням освітніх послуг з підготовки здобувачів вищої освіти на умовах державного (регіонального) замовлення. Індикативна собівартість використовується як індикатор мінімальної вартості надання освітньої послуги одній фізичній особі - здобувачу вищої освіти і застосовується для встановлення надавачем освітніх послуг мінімального розміру плати за навчання для здобуття вищої освіти.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Компетентність – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

Ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

Мінімальний розмір плати за навчання для здобуття вищої освіти – мінімально допустима величина плати за навчання, що може бути встановлена надавачем освітніх послуг.

Незбитковість освітньої програми – встановлений усереднений обсяг фактичних (касових) (прямих та непрямих) витрат щодо надання освітніх послуг за окремою освітньою програмою протягом усього періоду навчання з урахуванням планового контингенту здобувачів вищої освіти освітньої програми. Незбитковість освітньої програми розраховується на базі індикативної собівартості освітньої послуги, яка розраховується відповідно до Порядку формування мінімального розміру плати за навчання для здобуття вищої освіти на основі індикативної собівартості, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2020 р. №191.

Проектна група освітньої діяльності (далі – проектна група) – це визначена наказом ректора університету група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які відповідальні за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти, фахової переддипломної освіти та післядипломної освіти для осіб з вищою освітою, і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеними ліцензійними умовами.

Професійний розвиток (підвищення кваліфікації) викладачів спрямований на здобуття ними «teaching skills», тобто викладацьких навичок, включно з різноманітними освітніми технологіями, здобуттям нового досвіду. Це завдання є частиною внутрішньої системи забезпечення якості освіти Національного авіаційного університету.

Університет повинен дбати про професійний розвиток свого професорсько-викладацького складу, формуючи відповідні програми на безоплатній основі. Така діяльність не потребує ліцензування, оскільки НАУ має можливість організувати підвищення кваліфікації самостійно або у співпраці з іншими закладами вищої освіти чи спеціалізованими організаціями та установами.

Професійна кваліфікація – це визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньої діяльності (зокрема, закладом вищої освіти), іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 49 з 53	

відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дають змогу виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність.

Освітня діяльність – діяльність закладів вищої освіти, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу.

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в своїх межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації.

Освітня кваліфікація – це визнана закладом вищої освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про вищу освіту сукупність встановлених стандартом вищої освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей).

Робоча група з розробки освітньої програми (далі – робоча група) – це визначена наказом ректора університету група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які відповідальні за провадження нової освітньої програми в межах ліцензованої спеціальності на певному рівні освіти, фахової переддипломної освіти та у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою, і відповідають кваліфікаційним вимогам визначеними ліцензійними умовами. У розробці освітньої програми беруть участь здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітніми програмами цієї чи суміжної спеціальності різних освітніх рівнів.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонент.

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.

Спеціальність – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна галузь освіти і науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників.

Спеціалізація – складова спеціальності, що може визначатися закладом вищої освіти та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм вищої або післядипломної освіти.

Силабус – це документ, який створюється для здобувача вищої освіти та закріплює взаємну відповідальність суб'єктів освітнього процесу (викладача і здобувача) в межах навчальної дисципліни. У силабусі відображається концептуальний перехід від «здобування знань» і «одержання практичних навичок» до формування програмних результатів навчання. В ньому представляються процедури (у т.ч. стосовно deadlines і принципів оцінювання), політика (включно з політикою академічної доброчесності) і зміст навчальної дисципліни. У силабусі навчальної дисципліни наводяться: мета, предмет вивчення, сформульовані вимірювані цілі (предметні результати навчання та компетентності), короткий зміст, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення дисципліни, її пререквізити та пореквізити в структурно-логічній схемі підготовки, методологія оцінювання навчальних

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 50 з 53	

досягнень та правила зарахування пропущених занять тощо, а також додається інформація про викладача.

Студентоцентроване навчання – педагогічна технологія, яка передбачає:

- заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу;
- створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії;
- побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу.

Студентоцентрований підхід (student-centered approach) розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу. Даний підхід передбачає взаємоповагу між здобувачем вищої освіти і викладачем, можливість проектування власної траєкторії навчання, участь здобувачів вищої освіти у системі внутрішнього забезпечення якості закладу вищої освіти та процесах акредитації освітніх програм, наявність процедур реагування на скарги здобувачів вищої освіти та ін. Посилюється роль викладача як фасилітатора, котрий не лише читає лекції, а й організовує інтерактивне спілкування, сприяє особистісному розвитку студентів здобувачів вищої освіти, формує атмосферу взаєморозуміння і довіри.

Форми здобуття вищої освіти в Університеті – основними формами здобуття вищої освіти є інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева) та дуальна.

1. **Очна (денна, вечірня) форма здобуття вищої освіти** – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять та практичної підготовки не менше 30 тижнів упродовж навчального року.

2. **Заочна форма здобуття вищої освіти** – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти шляхом поєднання навчальних занять і контрольних заходів під час короткочасних сесій та самостійного оволодіння освітньою програмою в період між ними. Тривалість періоду між навчальними заняттями та контрольними заходами не може бути меншою, ніж один місяць.

3. **Дистанційна форма здобуття освіти** – це індивідуалізований процес здобуття освіти, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

4. **Мережева форма здобуття вищої освіти** – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою відбувається за участю закладу вищої освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, що взаємодіють між собою на договірних засадах.

5. **Дуальна форма здобуття вищої освіти** – це спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25 відсотків до 60 відсотків загального обсягу освітньої програми на основі договору. Навчання на робочому місці передбачає виконання посадових обов'язків відповідно до трудового договору.

Якість вищої освіти – відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і

	<p style="text-align: center;">Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ НАУ</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ П 06.30 (13) – 01 – 2020
		стор. 51 з 53	

суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості.

Soft skills («м'які навички», «соціальні навички» чи «навички успішності») дозволяють випускникам закладу вищої освіти бути успішними на своєму робочому місці. До soft skills відносять навички комунікації, лідерства, здатність брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, вміння залагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості deadline (вчасного виконання поставлених завдань), здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення, креативність тощо. Іноді до соціальних навичок також відносять знання іноземних мов, в першу чергу – англійської мови. Заклад вищої освіти повинен мати власну політику стосовно розвитку soft skills у своїх здобувачів вищої освіти та викладачів.

